

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

# PŘEHLED VÝZKUMŮ

## 48

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

BRNO 2007

## PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.  
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

**Předseda redakční rady**  
**Head of editorial board**

Pavel Kouřil

**Redakční rada**  
**Editorial board**

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,  
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

**Odpovědný redaktor**  
**Editor in chief**

Petr Škrdla

**Výkonná redakce**  
**Assistant Editors**

Balázs Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,  
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Blanka Veselá

**Technická redakce**  
**Technical Editors**

Dana Gregorová

**Adresa redakce**  
**Address**

Archeologický ústav AV ČR  
Královopolská 147, 612 00 Brno  
E-mail: [pv@iabrno.cz](mailto:pv@iabrno.cz)  
<http://www.iabrno.cz>

KNIHOVNA AV ČR

**PD 1520**

48, 2007



90270/09

**Obrázek na obálce**  
**Cover illustration**

Jeskyně Býčí skála. Geometrický vzorec, datovaný do eneolitu.  
Býčí skála Cave. A geometric pattern dated to the Aeneolithic.

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

Copyright © 2007 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Kniha byla vydána s přispěním Akademie věd ČR

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce  
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz>

# ENEOLIT

## ENEOLITHIC

### ÄNEOLITHIKUM

#### BEZMĚROV (okr. Kroměříž)

„Dily“. KŠK a pravěk. Sídliště. Pohřebiště. Záchraný výzkum.

V rámci stavby dálnice D1, úsek 0134.2 Kojetín – Kroměříž západ, byla v letech 2005 a 2006 předstihovým záchraným výzkumem prozkoumána lokalita na katastru obce Bezměrov v trati „Dily“. Lokalita se nachází na dost rozlehlé, mírně zvládně říční terase, cca 1,5 km jihozápadním směrem od pravého okraje údolní nivy řeky Moravy. Nadmořská výška místa s nálezů je 228,0 až 300,0 m. Nejbližší vodoteč – Věžecký potok – je od lokality vzdálena asi 0,8 km jižním směrem a vymezuje tak jižní a východní okraj terasy.

Na mapě ZM ČR 1 : 10 000 (list 25-31-06) je identifikována těmito koordináty od západní k jižní sekční čáře (v mm): 17:211; 32:205 30:201; 41:192; 52:188; 60:182; 64:187; 54:192; 43:198; 19: 215.

Na původně skryté ploše o délce cca 200 m a šířce cca 60 m byla těžkou technikou odstraněna a stroji UDS postupně dočištěna místy přes 0,60 m silná orníční vrstva, pod kterou se objevily zapuštěny do sprašového podloží archeologické objekty. Během výzkumné sezony 2005 bylo prozkoumáno 12 hrobových celků, které na základě keramického materiálu lze datovat do období kultury se šňurovou keramikou, a 3 menší objekty neznámého staří. V sezoně 2006 pokračovaly práce na lokalitě na předem odkryté ploše a také v úsecích odkrytých v rámci probíhající výstavby dálnice. „Původní“ prostor lokality byl rámci dálničního tělesa (širokého 50 až 70 m) rozšířen v tomto roce o cca 200 m na JV a o cca 300 m na SZ, čímž délka zkoumané plochy o šířce dálničního tělesa dosáhla délky 700 m.

Na ploše výzkumu v sezoně 2006 bylo prozkoumáno dalších 11 hrobových celků a 8 jam. Všechny hrobové celky, stejně jako celky vykopané v sezoně 2005, patřily kultuře se šňurovou keramikou. Výkopy hrobových jam měly půdorysy ve tvaru pravidelných obdélníků a vanovitě podélné i příčné řezy. U všech tvořila zásyp tmavá černá nebo černošedá humusovitá hlína. U hrobů převažovala orientace S–J nebo SSV–JJZ, tři hroby byly orientované SZ–JV a jeden VVS–ZZJ. U jednoho hrobu byly odkryty pozůstatky vnitřní konstrukce v podobě dvou kulových jamek. Rozměry hrobových celků byly přibližně tyto: délka jam 1,6–2,2 m, šířka 1,0–1,67 m a hloubka 0,2–0,4 m. Vyskytl se také jeden menší, a to dětský hrob o rozměrech 1,32 × 1,02 × 0,2 m a pět hrobů o rozměrech překračujících 2 m délky i šířky (např. hrob č. 13 měl rozměry 2,76 × 2,70 × 1,20 m). Kosterní pozůstatky v hrobových jamách se téměř nedochovaly, kromě zbytků zubů v několika hrobech byl velmi špatně dochovaný osteologický materiál vyzvednut jen ze tří hrobů. Milodary vyzvednuté z hrobových celků jsou klasickým příkladem hrobové výbavy lidu kultury se šňurovou keramikou. Tvoří je špatně vypálené nádoby, tj.

amfory, poháry, misky moravského typu a hrncovité nádoby, dále štípaná industrie, kamenné sekery a sekeromlaty.

Kromě hrobů byly na lokalitě objeveny další jámy, a to jak v prostoru pohřebiště (obj. č. 4, 5, 6 a 8), tak i mimo ně (7, 9, 10 a 11). Objekty 7 a 9 se nacházely poblíž pohřebiště a mohou být spojovány s fungováním nekropole. Navíc v objektu č. 9 bylo nalezeno několik zlomků keramiky, které jsou morfologicky shodné s keramikou z hrobových celků. Podobné zlomky keramiky současně se zlomkem retušovaného pazourku byly nalezeny v objektu č. 6.

Co se týká objektů č. 10 a 11, byly odkryty ve značné vzdálenosti od nekropole (cca 250 m západním směrem) a lze je považovat za objekty sídlištní. Jednalo se o pravidelnou ovalnou jámu a menší hliník, ze kterého byla vyzvednuta nezdobená část tlustostěnné nádoby hnědé až červenavé barvy se silnou příměsí drčeného kamenného ostřiva v těstě. Na základě těchto několika zlomků keramiky můžeme se pokusit zařadit tyto objekty do období eneolitu.

*Arkadiusz Tajer*

#### Resumé

Bezměrov (Bez. Kroměříž). „Dily“. Schnurkeramik. Vorgesichte. Gräberfeld u. Siedlung. Rettungsgrabung.

#### BRNO (k. ú. Bohunice, okr. Brno-město)

Ul. Kamenice. KNP nebo JeK (?). Sídliště. Záchraný výzkum.

V roce 2006 uskutečnili pracovníci ÚAPP Brno záchraný archeologický výzkum na rozhraní katastrálních území městských částí Bohunice, Nový a Starý Liskovec při realizaci další etapy výstavby Univerzitního kampusu Masarykovy univerzity, a to při budování infrastruktury pro plánovaný Akademický výukový a výzkumný areál a související zázemí. Při této příležitosti bylo po obou stranách středního úseku ulice Kamenice odkryto dosud neznámé sídliště. Dotčené místo se nachází v nadmořské výšce okolo 278 m, na severovýchodním okraji mírně k severovýchodu ukloněné plošiny, která tvoří sedlo mezi Kamenným vrchem na západě a Červeným kopcem na východě. Zbývající obvod plošiny vymezují svahy na severu prudce spadající k řece Svatce, na jihu pozvolněji klesající k Leskavě, pravému přítoku Svatky. Přesná poloha lokality je na ZM ČR 1 : 10 000 (list 24-34-04) určena bodem o souřadnicích 281:180 mm od západní-j jižní sekční čáry.

Při rozšiřování stávající komunikace bylo prozkoumáno celkem 13 objektů, které představují patrně zbytky původně rozsáhlejšího sídlištního areálu, z větší části ovšem poškozeného dřívější stavební činností doprovázenou rozsáhlými úpravami okolního terénu. Nepočtený keramický materiál pocházející z výplní jam dovoluje jen rámcově datování do

eneolitu, nejspíše do kultury s nálevkovitými poháry nebo jevišovické kultury. Druhou možností by podporovala i nevelká vzdálenost od známého sídliště jevišovické kultury, rozkládajícího se asi 400 m jihozápadně okolo hranice katastrálních území městských částí Bohunice, Nový a Starý Lískovec (Medunová-Benešová – Vitula 1994).

Michal Přichystal

#### Literatura

Medunová-Benešová, A., Vitula, P. 1994: Siedlung der Jevišovice-Kultur in Brno-Starý Lískovec. *Fontes Archaeologiae Moraviae* 22, Brno.

#### Resumé

Brno (Kataster Bohunice, Bez. Brno-město). Kamenice Str. Trichterbecher oder Jevišovicer Kultur (?). Siedlung. Rettungsgrabung.

#### BRNO (k. ú. Bohunice, Nový a Starý Lískovec, okr. Brno-město)

Západně od ulice Netroufalky. JeK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V roce 2006 uskutečnili pracovníci ÚAPP Brno záchranný archeologický výzkum na rozhraní katastrálních území městských částí Bohunice, Nový a Starý Lískovec při realizaci další etapy výstavby Univerzitního kampusu Masarykovy univerzity, a to budování infrastruktury pro plánovaný Akademický výukový a výzkumný areál a související zázemí. Při této příležitosti bylo v dosud nezastavěném prostoru vymezeném přibližně komunikací ulic Kamenice, Bítečská (tzv. Pražská radiála), Jihlavská a Netroufalky odkryto pokračování známého polykulturního sídliště (viz kapitola Neolit).

V západním úseku stavbou dotčené plochy se podařilo prozkoumat také několik desítek zahloubených objektů jevišovické kultury (Medunová-Benešová – Vitula 1994). Podobně jako v případě starších akcí (srov. Tichý 1972; Vitula 1993) se jednalo o nepravidelně rozmístěné zásobní a běžné sídlištní jámy, mezi kterými chybí pozůstatky obytných staveb, přestože nálezy mazanic s otisky prutů a kůlů existenci takových konstrukcí nasvědčují (srov. Medunová-Benešová – Vitula 1994, 17).

Michal Přichystal

#### Literatura

Medunová-Benešová, A., Vitula, P. 1994: Siedlung der Jevišovice-Kultur in Brno-Starý Lískovec. *Fontes Archaeologiae Moraviae* 22, Brno.

Tichý, R. 1972: Neolitické osídlení u Brna-Lískovce (okr. Brno), *Přehled výzkumů* 1971, 34–35.

Vitula, P. 1993: Záchranný výzkum neolitických, eneolitických a halštatských objektů na katastrech Starého a Nového Lískovce (okr. Brno-město), *Přehled výzkumů* 1989, 112–113.

#### Resumé

Brno (Kataster Bohunice, Nový und Starý Lískovec, Bez. Brno-město). Westlich von der Netroufalky Str. Jevišovicer Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

#### BRNO (k. ú. Jundrov, okr. Brno-město)

Ul. Optátova. MMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Na základě smlouvy o provedení záchranného archeologického výzkumu, uzavřené mezi objednatelem – Moravská stavební – Invest, a.s., a zhotovitelem – Ústavem archeologické památkové péče Brno, byl proveden záchranný archeologický výzkum na stavbě „bytové domy na ul. Optátova“ k. ú. Jundrov (archiv ÚAPP Brno; nálezná zpráva, č. j. 36/06; 63/06).

Ve výkopech pro základové pasy bylo ovzorkováno a dokumentováno celkem osm sídlištních jam, v jejichž výplni se nacházely zlomky keramiky a polotovary broušené industrie II. stupně kultury s moravskou malovanou keramikou.

Lokalita se nachází na severním okraji intravilánu Jundrova, rozšiřujícího se tímto směrem do bývalé chatové kolonie. Leží na mírném, k východu obráceném svahu spadajícím k pravému břehu Svatky, v nadmořské výšce cca 220 m. Stavba byla situována do prostoru vymezeného ulicemi Optátova a Lelkova, její přesnou polohu udává bod na ZM ČR 1:10 000 (list 24-32-24) vzdálený 150 mm od Z sekční čáry a 180 mm od J sekční čáry. Z bezprostředního okolí staveniště nebyly dosud známé žádné archeologické lokality, nejbližší se nalézají na opačném břehu Svatky na katastru Komína, ve vzdálenosti přibližně 800 m vzdušnou čarou.

Martin Geisler

#### Resumé

Brno (Kataster Jundrov, Bez. Brno-město). Optátova Str. MBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

#### BRNO (k. ú. Komín, okr. Brno-město)

Ul. Hlavní a Absolonova. KNP (?). Sídliště. Záchranný výzkum.

Při stavbě kruhového obchvatu a komunikace u ulice Hlavní v Brně-Komíně bylo v roce 2006 porušeno již delší dobu známé polykulturní pravěké sídliště (viz kapitola Doba bronzová). Mimo jiné byly odkryty dva porušené objekty datované částí materiálu do eneolitu, nejpravděpodobněji do staršího úseku kultury nálevkovitých pohárů. U obou objektů (K 599, 629) jde o superpozice a ve výplni je obsažen starší i mladší materiál.

David Parma

#### Resumé

Brno (Kataster Komín, Bez. Brno-město). Hlavní u. Absolonova Str. Trichterbecherkultur (?). Siedlung. Rettungsgrabung.

#### BRNO (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město)

Ul. Cejl 73. JoK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Archeologický výzkum na ul. Cejl 73 (parc. č. 2/2, 5/1, 5/2; informace k výzkumu viz kapitola Středověk a novověk, tam i vyznačení lokality) prokázal osídlení jordanovské kultury. Přiřadit jí lze dvě zásobní jámy.

Antonín Zůbek